

СЕМ като корпус за бързо реагиране

Андриана Михайлова

Стар вестникарски виц гласеше, че има един сигурен начин да се убие една банка - с вестник. Най-новата ни медийно-банкова история показва, че има опити това да стане и с други средства за масово осведомяване. Този път в началото бе... радиото, което разпространи информацията за анонимката в БНБ.... Огромният информационен поток около кризите в Корпоративна търговска банка и Първа инвестиционна банка застави СЕМ да провери адекватно ли е било поведението на телевизии и радиа в екстремните ситуации през последните седмици.

Мониторингът върху медийното отразяване на кризата в КТБ и стабилността и сигурността на банковата система обхваща новинарските емисии и публицистичните предавания на БНТ, БНР, bTV, Нова тв, ТВ7 и радио "Дарик" между 16 и 20 юни 2014-а. Една от основните мисии е да се установи кое преобладава количествено - участието на политиците или това на експертите. Специалистите на СЕМ са установили, че в БНТ1 са доминирали представителите на институциите - от БНБ Иван Искров и Димитър Костов, и от прокуратурата Сотир Цацаров, с общо 10 участия. Само за протокола - тройката Искров, Костов и Цацаров, почти не е пропуснала телевизия, в която да не се изяви. В другата обществена медия - БНР, по програма "Хоризонт", политическите гласове липсват, институционалните гледни точки са седем, но с десет участия. Там проблемите са коментирани основно от експерти, но докато в БНТ са дали думата и на засегнатата страна - КТБ, то в радиото са пропуснали тази "дребна" подробност. "Следва да отбележим, че институцията КТБ присъства в "Хоризонт" и чрез Световно първенство по футбол в Бразилия - банката е основен спонсор за отразяването на събитието, със слогана "Корпоративна търговска банка - клиентите са ни скъпи", констатира от СЕМ.

Експертният прочит на събитията е характерен и за "Нова тв", и за "Дарик". В "Нова" съотношението експерти - институции е 5 към 3 в полза на първите. Телевизията е разгледала проблема и през призмата на обществени фигури като спортиста Константин Папазов и актьора Влади Въргала. Честта на политиците са "защитавали" Бойко Борисов, макар и само по телефона, и Мария Капон.

Три коментара на финансови експерти е предоставило в ефира си радио "Дарик", като частната медия е дала думата в новините и в актуално-политическите и на вложители в КТБ.

Най-много - 22 информации на институции за ситуацията в КТБ, е излъчила ТВ7. Експертите са били шестима с 18 ефирни присъствия. Отразени са и позициите на Българската стопанска камара и на Асоциацията на търговските банки. Мнението на журналистите в тази телевизия е най-масирано - шестима, а представителите на партиите са били трима.

Съвсем различен е подходът към събитията на bTV. Тя е акцентирала върху политическия "нюанс" - деветима души с десет участия. При отразяването на темата е потърсено становище от икономисти и длъжностни лица, свързани с управлението на КТБ и Централната банка. Ефирно време е отделено и на трима представители на засегнатата кредитна институция, сред които и изпълнителният директор Цветан Василев. Честта на институциите в bTV се защитавали само Иван Искров и Димитър Костов, но за сметка на това имат седем ефирни изяви. Граждани, журналисти, политолози също са се изказвали по въпроса, като експертното мнение е присъствало само веднъж - на някогашния вицепремиер Румен Гечев.

"Медиите излъчват посланията за успокояване и съществуващ стабилитет в банковата система на страната. Има професионален анализ от компетентни събеседници и призив

към вложителите за спокойствие. Докато водещите в bTV оставят посланията за успокоение да се изкажат от експертите и гости по темата, водещите по Нова тв, непрекъснато призовават към спокойствие и разумност, т.е. медиите имат различен подход, но стават проводник на посланията за спокойствие във връзка с темата за КТБ", са изводите на семаджиите.

Според тях и по време на кризата с ПИБ, освен основната си функция да информират, радиа и телевизии са се стремили да внасят успокоение сред аудиторията си. Периодът на наблюдението в този случай е от 27 до 30 юни. Съотношението политици - експерти - представители на институции е променливо при различните медии, но сега има значително по-засилено политическо участие. От СЕМ са отчели, че активно вече са се включили и опозиция, и управляващи, и извънпарламентарни сили.

Държавните БНТ и БНР са подкрепяли тезата, че кризата не е финансова, а политическа и са предоставяли думата на сериозни финансови експерти. Подобен е бил отзвукът и в останалите медии, без "Дарик". Политическото говорене се е проявило мощно в БНТ1 - 7 пъти, докато в "Хоризонт" почти отсъства. На "Сан Стефано" 29 са заложили основно на експертите.

Най-активни при отразяването на кризата с ПИБ са били "Нова тв" и ТВ 7, които са регистрирали рекорден брой събеседници по темата - съответно 41 и 42. "Нова тв" е наблегнала на политиците, като е дала думата на 18 от тях, на 10 експерта и 7 "пратеници" на институциите. Експертите и политиците са поравно в ТВ7. Телевизията е дала и официалната позиция на ПИБ като засегната страна.

bTV е променила стратегията си при отразяването на второто банково напрежение, като се е съсредоточила върху експертното становище за сметка на политическите изяви. "С изключение на "Дарик радио, във всички наблюдавани програми е наличен политически и финансов анализ по темата, предоставен от експерти финансисти. При кризата с ПИБ политическото участие е значително по-силно, отколкото по казуса с КТБ", твърдят от СЕМ.

Няма случаи на злонамерени или отрицателни послания от събеседниците. Единственото изказано мнение на експерт, което би могло да събуди тревога у вложителите, е било излъченото на 27 юни телефонно интервю със Стоян Александров, бивш министър на финансите, в предаването по ТВ7 "Дневен ред"... БНБ е дала конкретни указания за ограничаване на някои банкови операции - от понеделник да ограничат трансферите - повече от 3000 лв. да не се теглят. Дали е вярно, или не - не знам. За всички банки. Непотвърдено е това съобщение. Може и други банки да станат обект на атаки", е част от изказването на Александров.

Надзорниците са отчели също, че няма репортажи, интервюта или новини, които да нагнетяват напрежение сред слушателите и зрителите. Констатациите обаче не важат за Бойко Борисов, който по bTV и "Нова тв" обясняваше, че държавата е фалирала.

За разлика например от земетресението в Перник миналата година или при потопа във Варна през юни - електронните медии са били сравнително обрани при отразяването на катаклизмите в банковата система. Ако при природните бедствия им липсваше рефлекс за бързо отразяване, то в случая с КТБ и ПИБ доказаха, че могат да се държат доста прилично, адекватно и професионално. Разбира се, с изключения. Странно е например защо СЕМ мълчи, след като именно една от тези медии даде до голяма степен тон за целия водевил. При това държавна медия, на която редица други позоваха. Вярно, че надзорникът не може да се бърка в съдържанието, но все трябва да има механизми, за да се превърне в истински корпус за ефективно реагиране. То само с мониторинг - не става.

Портретна снимка на три колони – Георги Лозанов